

ПЕРЕВАГИ ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА ТА СТАН ЙОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

В.М. БУТЕНКО

доктор економічних наук, доцент Національного університету
біоресурсів і природокористування України
butenkovera25@gmail.com

П.С. ЯСТРЕБОВ

аспірант Національного університету біоресурсів і
природокористування України
pasha93m11@gmail.com

Анотація. У статті розглянуто переваги провадження органічного землеробства на території України, розвиток якого є досить актуальним навіть сьогодні, у воєнний час. Визначено негативний вплив на стан сільськогосподарських угідь використання застарілих агротехнологій та недотримання правил сільськогосподарської діяльності. Зазначено, що оскільки основними елементами органічного землеробства є система науково обґрунтованого обробітку ґрунту, ставлення до нього, як до відновлюваного ресурсу, впровадження пермакультурних технологій, мульчування та інших технологій, то все це приводить до збільшення родючості ґрунтів. Встановлено переваги органічного землеробства перед традиційним, а саме: екологічні, споживчі, економічні, соціальні, які проявляються в основному через екологізацію виробництва, зміну техніки та підходів до висадження рослин, заміну традиційних хімічних добрив, отрут, пестицидів на органічні. Екологічні переваги полягають у збереженні родючості та структури ґрунтів, зниженні фітопатогенного фону, призупиненні процесів деградації ґрунтів та відновленні біорізноманіття. Споживчими перевагами в основному є поліпшення якісних характеристик продуктів харчування, вирощених органічним способом. Економічні переваги знаходять прояв у підвищенні ефективності виробництва органічної продукції, зростання ВВП та рівня зайнятості. До соціальних переваг віднесено зниження ризиків різного роду захворювань споживачів органічної продукції.

Здійснено аналіз динаміки основних показників розвитку органічного землеробства в Україні, а саме: кількість операторів (виробників) органічних продуктів та площі земель під органічною продукцією. Відзначено позитивну динаміку зростання кількості виробників органічних продуктів та площі земель, на яких вирощується органічна продукція.

Оскільки органічне землеробство сприяє подальшому зміцненню екологічного балансу, то його розвиток спостерігається у більше, ніж у 180 країнах та відіграє важливу роль у досягненні цілей сталого розвитку. Визначені перева-

ги ведення органічного землеробства формують необхідність розвитку даної сфери і в Україні.

Ключові слова: органічна продукція, органічне землеробство, економічні переваги, споживчі переваги, екологічні переваги, соціальні переваги.

Актуальність.

Органічне землеробство та його розвиток є досить актуальним на сьогодні через низку його економічних, екологічних та соціальних переваг, які є досить очевидними в наш час. Нарощування обсягів сільськогосподарського виробництва, яке постійно відбувається в усьому світі, постійно підвищує навантаження на навколишнє середовище, виснажує ґрунти, приводить до забруднення ґрунтів, водойм і продукції хімікатами, що в результаті погіршує якість сільськогосподарської продукції. Як відомо, органічне землеробство має екологічні переваги, які знаходять прояв перш за все у принципі обробки ґрунту та внесенні добрив, використанні ресурсоощадливих технологій, мінімізації механічної обробки ґрунту та виключенні використання синтетичних речовин.

Одним із важливих моментів є також те, що органічне землеробство забезпечує значні переваги для здоров'я сільськогосподарських працівників, знижує ризик втрати здоров'я, адже саме аграрії найбільш піддаються впливу пестицидів та інших хімічних сполук, які використовує традиційне сільськогосподарське виробництво. Вживання органічних продуктів мінімізує для споживачів шкоду від токсичних хімічних речовин, які містять у своєму складі переважна більшість вирощених іншими способами овочів та фруктів. Також в органічній продукції міститься на

багато більше поживних речовин, мінералів та вітамінів, ніж у продукції, яку виробляються звичним способом.. Війна в Україні знижує темпи розвитку органічного землеробства, проте дане питання все одно є досить актуальним через прагнення споживачів до підвищення якості споживання та здорового способу життя. Виробництво органічної продукції формує реальну вигоду для навколишнього середовища та здоров'я споживачів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідженням сутності та особливостей формування управлінської звітності займалися такі вчені: Гладій І. (2018), Гладій І., Дзюба О., та Майстер Л. (2019), Марчук У., Фабіянська В. (2017), Григоренко О. (2018), Осадча Г. та Синявська Ю. (2018), Проданчук, М., Теоретичні основи і проблеми розвитку виробництва та реалізації органічної продукції вивчаються багатьма вченими. Зокрема, О. Гаража висвітлює перспективи розвитку органічного землеробства у контексті забезпечення населення екологічно чистою та якісною агропродовольчою продукцією (Гаража, 2021). А. Мартинюк, А. Ткаченко та інші розглядали особливості виробництва органічної продукції в Україні в різні періоди (Мартинюк, 2017; Ткаченко, 2018). Ю. Лупенко визначав основні фактори, які впливають на формування попиту та пропозиції на

ринку органічної продукції (Лупенко, 2013). О. Кустовська здійснювала оцінку розвитку органічного землеробства в Україні в контексті змін законодавчих актів (Кустовська, 2018). Н. Шмиголь та інші здійснювали аналіз тенденцій на внутрішніх ринках та в міжнародній торгівлі органічної продукції в Україні та Польщі (Шмиголь & Łuczka, 2022). Є. Милованов розглядав зарубіжний досвід правового регулювання органічного виробництва та окреслив напрями удосконалення вітчизняного законодавства для розвитку виробництва органічної продукції (Милованов, 2018). Також упродовж останніх років спостерігається зростання інтересу до досліджень екологічних форм просторового управління, включаючи органічне землеробство в країнах Європейського Союзу. Це пов'язано як зі зростаючим інтересом до екології, сталого розвитку, біоекономіки (Wood S. et al., 2015; Muller A. et al., 2017).

Проте сучасні реалії розвитку органічного виробництва вимагають більш детальнішого вивчення даного питання та визначення напрямів розвитку сучасного органічного землеробства в Україні.

Мета статті. Метою даної статті є дослідження стану органічного землеробства в Україні, визначення основних переваг, які стимулюють розвиток органічного ринку в Україні.

Матеріали та методи дослідження.

При проведенні дослідження використанні загальнонаукові і спеціальні методи пізнання, зокрема, діалектичний – для визначення актуальності й теоретичної бази до-

сліджуваної проблеми; системний підхід – для формування структури і взаємозв'язку елементів наукового дослідження; метод аналізу – для визначення та групування переваг органічного землеробства; графічний – для подання результатів аналізу розвитку органічного виробництва; метод узагальнення – для формування висновків.

Результати дослідження та їх обговорення.

Важливим аспектом для вітчизняної економіки є розвиток органічного землеробства, що забезпечує населення екологічно чистою, високоякісною та безпечною сільськогосподарською продукцією. За попередні десять років в Україні спостерігається деградація сільськогосподарських угідь, зниження родючості ґрунтів, які є основою продовольчої безпеки України та зайнятості сільського населення. Процеси руйнування та деградації ґрунтів нарощують свою інтенсивність за рахунок аграрних технологій, які наразі вже застаріли та нехтуванням законів та правил ведення сільськогосподарської діяльності. На сьогодні вже маємо небезпечний для держави рівень економічної нестабільності в сільському господарстві, а саме: вплив ерозії сягає 57,5% земель, кількість еродованих земель щорічно збільшується на 80 – 90 тис. га. Через ерозію щорічно втрачається близько 11 млн. т гумусу; 0,5 млн. т азоту; 0,4 млн. т фосфору та 0,7 млн. т калію, а 38% земель є переущільненими. За останній час площа кислих і солонцевих ґрунтів має тенденцію до зростання. На сьогоднішній день для майже 40% орних земель країни необхідне проведення хімічної меліора-

ції (комплексу заходів, які спрямовані на поліпшення фізико-хімічних та фізичних властивостей ґрунтів – гіпсування та вапнування) (Концепція держпрограми, 2018). А якщо врахувати наслідки повномасштабного воєнного вторгнення Російської Федерації, то негативний вплив на ґрунти стає ще більшим.

Сільське господарство також сприяє зміні клімату, на нього припадає близько 25% глобальних викидів парникових газів. І зміна клімату, ймовірно, негативно вплине на сільськогосподарське виробництво через підвищення середньої температури, збільшення частоти екстремальних погодних умов (Paglia E, 2021) Тому на сучасному етапі без нових типів технологій стале сільське господарство та продовольча безпека не можуть стати реальністю найближчим часом (Matin Qaim, 2020).

Розвиток органічного землеробства значною мірою сприяє скороченню використання хімічних добрив, пестицидів, антимікробних препаратів та позитивно впливають на наш клімат, навколишнє середовище, біорізноманіття та добробут тварин. Органічне сільське господарство сьогодні – це стійка світова виробнича система, яка має чітко сформульовані принципи, ідеологію, стандарти виробництва, відоме загальноприйняте маркування і характеризується довірою споживачів. Базовими елементами органічного землеробства є система науково обґрунтованого обробітку ґрунту, ставлення до нього, як до відновлюваного ресурсу, використання якого повинно відбуватися на принципах сталості. Базою ведення органічного сільського господарства є екологічні процеси, існуюче біорізноманіття та цикли, які є адаптовани-

ми до місцевих умов, що забезпечує збереження родючості ґрунтів та екосистем. На думку вчених, деякі особливості органічного землеробства сприяють досягненню Цілей сталого розвитку. Зокрема, включення біотехнологічних інновацій в органічне землеробство приведе до зменшення використання забруднювачів навколишнього середовища (наприклад, синтетичних пестицидів і неорганічних добрив) (Kai P.Purnhagen, 2021).

Відповідно до Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» органічне виробництво – це сертифікована діяльність під час якої виготовляється сільськогосподарська продукція (сюди також включені всі стадії технологічного процесу, а саме первинне виробництво (в тому числі збирання), підготовка, обробка, змішування та пов'язані з цим процедури, наповнення, пакування, переробка, відновлення та інші зміни стану продукції), що провадиться із дотриманням вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції (Про основні принципи, 2022). Тобто, під час виробництва органічної продукції заборонено використовувати хімічні речовини та отрути для боротьби з хворобами рослин, бур'янами, шкідниками, а також мінеральні добрива синтетичного походження. В органічному виробництві захист рослин здійснюється в основному за допомогою препаратів натурального походження, а ґрунт живлять органічними добривами. У цій діяльності також категорично заборонено використовувати генетично модифіковані організми (ГМО) та похідні від них. Обов'язкове застосування сівозмін,

використання сортів рослин, які будуть адаптованими до місцевих умов, формування умов для відновлення функціонального біорізноманіття будуть в перспективі позитивно сприяти подальшому зміцненню екологічного балансу в аграрній сфері. Саме тому розвиток органічного землеробства спостерігається у більше, ніж у 180 країнах та відіграє важливу роль у досягненні цілей сталого розвитку. Зокрема, Європейський Союз у своїх планах зазначив на необхідності до 2030 року скоротити використання хімічних добрив на 25%, пестицидів на 50%, збільшити частку органічного землеробства в аграрному секторі Європи до 25%, та забезпечити значне зростання органічної аквакультури (Official website, 2022).]

Однією з важливих переваг органічного землеробства, є те, що воно має потенціал для підвищення зайнятості сільського населення і пожвавлення роботи дрібних фермерських господарств, що в свою чергу є досить великою соціальною перевагою. Паралельно зі зростанням органічно-

го землеробства збільшуватиметься і зайнятість сільського населення, так як, в органічному землеробстві здебільшого використовується ручна праця. Крім того, перехід до органічного землеробства у соціально-просторовій мережі базується на основі соціальної ідентичності фермерів, оскільки фермери, які схожі, зокрема, за стилем ведення господарства, збігаються у поглядах на розвиток органічного землеробства (Floor H. W. Ambrosius, 2022). Тому органічне землеробство сприяє розвитку механізмів соціальної взаємодії в аграрній сфері. Органічне землеробство може забезпечити збереження традиційних елементів ведення сільського господарства у кожному регіоні, а також зменшить міграції населення до мегаполісів.

Таким чином, можна виділити основні переваги органічного землеробства у різних сферах (рис. 1).

Зазначені переваги ведення органічного землеробства формують необхідність розвитку даної сфери і в Україні. Зокрема, необхідно відзна-

Екологічні переваги	Споживчі переваги	Економічні переваги	Соціальні переваги
- Збереження природної родючості ґрунту упродовж багатьох років - Збереження вологості у ґрунті - Зниження фітопатогенного фону у ґрунті - Збереження структури ґрунту - Призупинення процесів деградації ґрунтів - Зменшення резистентності хвороб та шкідників до біологічних засобів захисту рослин - Збереження природних ентомофагів - Відновлення біорізноманіття	- Біологічно повноцінна продукція, вирощена на здоровому ґрунті, без хімічної стимуляції - Продукти, у яких відсутні ГМО - Натуральна, свіжа, місцева, сезонна продукція - Продукцію зі зрозумілим та прозорим походженням, відомим місцем виробництва, включаючи всі інгредієнти (кожен інгредієнт також проходить сертифікацію). - Поліпшення якісних характеристик продукції (смак, запах, вміст вітамінів, мінералів, мікроелементів та ін. показників)	- Підвищення рентабельності продукції - Незалежність від зовнішніх джерел фінансування - Підвищення конкурентоспроможності - Зростання прибутковості виробництва продукції - Удосконалення системи управління ресурсами та витратами - Ресурсозбереження за рахунок замкнутого циклу виробництва - Зростання ВВП за рахунок розширення експорту - Підвищення рівня зайнятості	- Підвищення імунітету - Зниження факторів, які провокують алергію та інші захворювання - Зменшення хімічного пресу (хімічні пестициди та добрива, хімічні харчові добавки заборонені) на імунітет та організм загалом. - Збереження ендокринної системи через відсутність пасивного вживання гормонів росту - Зниження ризику розвитку антибіотикорезистентності - Зменшення ризику втрати здоров'я при роботі на полях за рахунок уникнення контакту з хімічними пестицидами

Рис. 1. Переваги органічного землеробства

Джерело: розроблено авторами

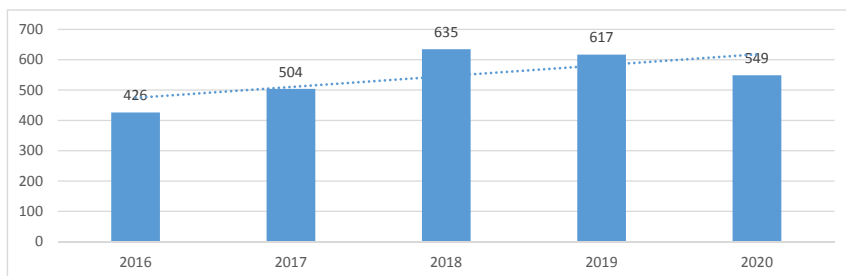

Рис. 2 Кількість операторів (виробників) органічних продуктів

Джерело: (Органічне виробництво, 2021)

чити збільшення кількості операторів (виробників) органічної продукції (рис. 2).

Згідно із Законом України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції», оператором або виробником є юридична особа чи фізична особа, тобто підприємство, який займається виробництвом або продажем продукції, яка має органічний сертифікат, відповідно до правил обігу та маркування органічної продукції [Про основні принципи, 2022).

Аналіз свідчить, що у 2020 році порівняно із 2016 роком кількість виробників органічних продуктів збільшилася на 28,9% і становила 549 операторів органічного ринку, з них 419 є сільськогосподарськими виробниками (Органічне виробництво, 2021). У 2018 році було прийнято Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції», у якому було визначено вимоги до обігу та маркування органічної продукції, яку виробляють фермери та яка ввозиться на митну територію України або вивозиться з країни к рамках експортних операцій, та яку необхідно щороку сертифікувати для

підтвердження відповідності вимогам чинного законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, у результаті чого окремі господарства не змогли підтвердити статус органічних, тому їх кількість зменшилась на 86 одиниць (Про основні принципи, 2022). Зменшення кількості операторів у 2020 році порівняно з 2019 роком на 68 одиниць теоретично можна пов'язати із початком пандемії COVID-19, результатом якої стало зменшення активності малого та середнього бізнесу в цілому.

Оператори (виробники), в свою чергу, для своєї діяльності займають частину сільськогосподарських земель, на яку отримують відповідні сертифікати, які свідчать про те, що на даній землі можна вирощувати органічні продукти. Площі такої землі також зростають, про що свідчить їх динаміка за 2016-2020 роки (рис. 3).

За даними моніторингу Міністерства аграрної політики та продовольства України у 2020 році всього площа сільськогосподарських органічних земель та земель з перехідним періодом склала 462 тис. га (1,1 % від загальної площі земель сільськогосподарського призначення України).

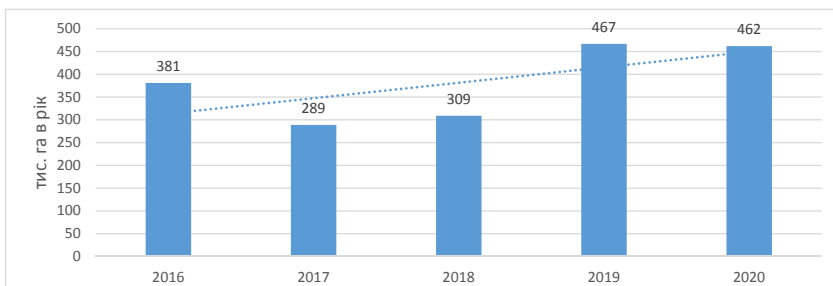

Рис. 3 Кількість земель під органічною продукцією тис. га

Джерело: (Органічне виробництво, 2021).

Найбільша кількість українських органічних господарств зосереджено в Київській, Полтавській, Одеській, Вінницькій, Херсонській, Закарпатській, Львівській, Житомирській областях. За даними Федерації органічного руху України та Міністерства економіки України, вітчизняні сертифіковані органічні господарства мають різний розмір. Досить багато операторів вирощують органічну продукцію на декількох гектарах, а деякі займають площі у декілька тисяч гектарів сільськогосподарських угідь (Органік в Україні, 2020). Як правило, дрібні виробники органічної продукції спеціалізуються, в першу чергу, на вирощуванні плодоовочевої та ягідної продукції, нішевих культур. Більші за розміром господарства орієнтовані на виробництво зернобобових культур та ягід.

За розрахунками вчених, за рахунок часткової окупації Херсонської та Запорізької області, станом на червень 2022 р. Україна втратила 126,2 тис. га угідь з органічним та перехідним статусом, або 27,3% від їхньої загальної площі. Крім того, близько 40% Харківських громад також є окупованими. У результаті чого, загальні втрати сільськогосподарських угідь по Україні становлять не менше 22%

(Шмиголь & Łuczka, 2022).

Органічна продукція користується попитом не тільки в Україні, але і за кордоном, що відкриває багато можливостей для нашої країни. Завдяки зростанню попиту в країнах ЄС та світі на органічну продукцію, відставанню площ під органічним землеробством від цього попиту та необхідності забезпечення українського населення якісними та безпечними продуктами харчування, органічне землекористування в Україні за умови стабілізації економічної й політичної ситуації може стати одним з найбільш динамічних напрямків розвитку аграрного сектору. Маючи досить високий потенціал Україна може наростити обсяги виробництва органічної продукції як для споживання в середині країни, так і для експорту за кордон.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

Ведення органічного землеробства передбачає цілий ряд переваг: екологічні, економічні, споживчі, соціальні. Ці переваги досягаються за рахунок ведення більш чистого та екологічного виробництва на землях сільськогосподарського призначен-

ня. Зазначені переваги стимулюють розвиток органічного землеробства, що привело до збільшення кількості операторів органічної продукції на 28,9% у 2020 році порівняно із 2016 роком, а площі земель, задіяної для вирощування органічної продукції – на 81 тис. га.

Відповідно до Національної економічної стратегії розвитку до 2030 року (Про затвердження, 2021), частка органічних та перехідних угідь в Україні повинна зрости з 1,1% у 2020 році до 3,0% і більше, експорт органічної продукції повинний збільшитись з 204 млн. дол. у 2020 році до 1 млрд дол.

Перспективами подальших досліджень є виокремлення та аналіз основних факторів, які впливають на розвиток органічного землеробства в Україні.

Список використаних джерел

1. Гаража О.П. Перспективи розвитку органічного землеробства України. Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics». 2021. №27. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/prospects-for-the-organic-agriculture/>
2. Мартинюк А. Сучасний стан виробництва органічної продукції в Україні. *Agricultural and resource economics: international scientific e-journal*. 2017. Vol. 3, № 4. С. 109–123.
3. Ткаченко А. С. Стан та перспективи органічного сільського господарства в регіонах України. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2018. № 2. С. 49–54.
4. Лупенко Ю. О. Формування попиту та пропозиції на ринку органічної продукції. Органічне виробництво і продовольча безпека. Житомир: «Полісся». 2013. С. 3–9.
5. Кустовська О.В., Оцінка розвитку органічного землеробства в Україні. URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Zemleustriy/article/viewFile/11787/10792>.
6. Шмиголь Н., Łuczka W. Оцінювання розвитку органічного землеробства в Україні та Польщі. *Управління змінами та інновації*. 2022. №3.. С. 48–54. DOI: <https://doi.org/10.32782/CMI/2022-3-9>
7. Милованов Є. Правові засади регулювання органічного виробництва в країнах ЄС. *Економіка АПК*. 2018. № 5. С.117–125.
8. Wood Stephen A., Karp Daniel S., De Clerck Fabrice, Kremen Claire, Naeem Shahid, A.Palm Cheryl. Functional traits in agriculture: agrobiodiversity and ecosystem services. 2015. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.j.tree.2015.06.013>
9. Muller A., Schader Christiana, El-Hage Scialabba Nadiac, Brüggemann Juditha, Isensee Annea, Erb Karl-Heinz, Smith, Petee, Klocke Petera, Leiber Floriana, Stolze Matthiasa, Niggli Ursa. Strategies for feeding the world more sustainably with organic agriculture. 2017. *Nature Communications*. №8. DOI: <https://doi.org/10.1038/s41467-017-01410-w>
10. Концепція держпрограми розвитку органічного виробництва в Україні. Федерація органічного руху, в Україні. URL: <https://organic.com.ua/konczepczya-derzhprogrami-rozvitku-organichnogo-virobnictva/>
11. Paglia E., Parker C. The intergovernmental panel on climate change: guardian of climate science. In *Guardians of Public Value*. 2021. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-51701-4_12
12. Matin Qaim. Role of new plant breeding technologies for food security and sustainable agricultural development. *Applied Economic Perspectives and Policy*. 2020. V. 42, № 2. pp. 129–150. DOI: <https://doi.org/10.1002/aep.13044>
13. Kai P. Purnhagen, Stephan Clemens, Dennis

- Eriksson, Louise O.Fresco, Jale Tosun, Martin Qaim, Richard G.F.Visser, Andreas P.M. Weber, Justus H.H. Wesseler, David Zilberman. Europe's Farm to Fork Strategy and Its Commitment to Biotechnology and Organic Farming: Conflicting or Complementary Goals? Trends in Plant Science. 2021. № 6. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.tplants.2021.03.012>
14. Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції. Закон України від 10.07.2018. № 2496-VIII. Дата оновлення: 27.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19#Text> (дата звернення: 12.09.2022).
15. Official website of the European Union. URL: https://agriculture.ec.europa.eu/documents_en?f%5B0%5D=document_title%3Aorganic (дата звернення: 15.09.2022).
16. Floor H. W. Ambrosius, Mark R. Kramer, Alisa Spiegel, Eddie A. M. Bokkers, Bettina B. Bock, Gert Jan Hofstede. Agricultural Systems. 2022. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.agsy.2021.103336>
17. Органічне виробництво в Україні. Міністерство аграрної політики та продовольства України URL: <https://minagro.gov.ua/napryamki/organichne-virobnictvo/organichne-virobnictvo-v-ukrayini> (дата звернення: 12.09.2022).
18. Органік в Україні. Федерація органічного в Україні. URL: <https://organic.com.ua/organic-v-ukraini/>
19. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року: Постанова КМУ від 03.03.2021 р., №179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#n25> (дата звернення: 18.09.2022).
- Ukraine. Electronic scientific publication on economic sciences «Modern Economics». №27. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/prospects-for-the-organic-agriculture/>.
2. Martynyuk, A. (2017). The current state of production of organic products in Ukraine. Agricultural and resource economics: international scientific e-journal.. Vol. 3. № 4. p. 109–123.
3. Tkachenko, A. S. (2018). State and prospects of organic agriculture in the regions of Ukraine. Visnyk of the Poltava State Agrarian Academy. № 2. p. 49-54.
4. Lupenko, Yu. O. (2013). Formation of supply and demand in the market of organic products. Organic production and food safety. Zhytomyr: «Polissya». p. 3–9.
5. Kustovska, O.V. Evaluation of the development of organic farming in Ukraine. URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Zemleustriy/article/view-File/11787/10792>.
6. Shmygol, N., Łuczka, W. (2022). Evaluation of the development of organic farming in Ukraine and Poland. Change management and innovation. №3. p. 48-54. DOI: <https://doi.org/10.32782/CMI/2022-3-9>
7. Mylovanov, YE. (2018). Legal basis of regulation of organic production in EU countries. Economy of agro-industrial complex. № 5. p.117-125.
8. Wood Stephen A., Karp, Daniel S., De Clerck, Fabrice, Kremen, Claire, Naeem, Shahid, A.Palm, Cheryl. (2015). Functional traits in agriculture: agrobiodiversity and ecosystem services. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.tree.2015.06.013>
9. Muller, A., Schader, Christiana, El-Hage, Scialabba, Nadiac, Brüggemann, Juditha, Isensee, Annea, Erb Karl-Heinz, Smith, Petee, Klocke, Petera, Leiber, Floriana, Stolze, Matthiasa, Niggli, Ursa. (2017). Strategies for feeding the world more sustainably with organic agriculture. 2017. Nature Communications. №8. DOI: <https://doi.org/10.1038/ncomms12345>

References

1. Garazha, O.P. (2021). Prospects for the development of organic agriculture in

- org/10.1038/s41467-017-01410-w
10. Concept of the state program for the development of organic production in Ukraine. Federation of Organic Movement, in Ukraine. URL: <https://organic.com.ua/konceptczya-derzhprogrami-rozvitku-organichnogo-virobnictva/>.
 11. Paglia, E., Parker, C. (2021). The intergovernmental panel on climate change: guardian of climate science. In *Guardians of Public Value*. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-51701-4_12
 12. Matin, Qaim. (2020). Role of new plant breeding technologies for food security and sustainable agricultural development. *Applied Economic Perspectives and Polic.* V. 42, № 2. p. 129–150. DOI: <https://doi.org/10.1002/aep.13044>
 13. Kai P., Purnhagen, Stephan, Clemens, Dennis, Eriksson, Louise, O.Fresco, Jale, Tosun, Matin, Qaim, Richard, G.F.Visser, Andreas, P.M. Weber, Justus H.H. Wesseler, David, Zilberman. (2021). Europe's Farm to Fork Strategy and Its Commitment to Biotechnology and Organic Farming: Conflicting or Complementary Goals? *Trends in Plant Science*. № 6. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.tplants.2021.03.012>
 14. On the basic principles and requirements for organic production, circulation and labeling of organic products. (2022). Law of Ukraine dated 10.07.2018. № 2496-VIII. Update date: 27.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19#Text> (date of application: 12.09.2022).
 15. Official website of the European Union. (2022). URL: https://agriculture.ec.europa.eu/documents_en?f%5B0%5D=document_title%3Aorganic (date of application: 15.09.2022).
 16. Floor, H. W. Ambrosius, Mark, R. Kramer, Alisa, Spiegel, Eddie, A. M. Bokkers, Bettina, B. Bock, Gert Jan, Hofstede. (2022). *Agricultural Systems*. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.agry.2021.103336>
 17. Organic production in Ukraine. Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine. (2021). URL: <https://minagro.gov.ua/napryamki/organichne-virobnictvo/organichne-virobnictvo-v-ukrayini> (date of application: 12.09.2022).
 18. Organic in Ukraine. Federation of organic in Ukraine. (2020). URL: <https://organic.com.ua/organic-v-ukraini/>
 19. On the approval of the National Economic Strategy for the period until 2030: Resolution of the CMU from 03.03.2021 p., №179. (2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%B-F#n25> (date of application: 18.09.2022). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%B-F#n25> (date of application: 18.09.2022).

Butenko V., Yastrebov P. (2022).

ADVANTAGES OF ORGANIC AGRICULTURE AND THE STATE OF ITS DEVELOPMENT IN UKRAINE.

BIOECONOMY AND AGRARIAN BUSINESS, 14(3): 29-39.

[https://doi.org/10.31548/economics13\(3\).2022.25-33](https://doi.org/10.31548/economics13(3).2022.25-33)

Abstract. *The advantages of implementing organic farming on the territory of Ukraine, the development of which is quite relevant even today, in wartime are considered in the article. The negative impact on the condition of agricultural lands due to the use of outdated agricultural technologies and non-compliance with the rules of agricultural activity was determined. It is noted that since the main elements of organic farming are a system of scientifically based soil cultivation, treatment of it as a renewable resource, introduction of permaculture technologies, mulching and*

other technologies, all this leads to an increase in soil fertility. The advantages of organic farming over traditional farming have been established, namely: environmental, consumer, economic, social, which are manifested mainly through the greening of production, changes in techniques and approaches to planting plants, replacement of traditional chemical fertilizers, poisons, pesticides with organic ones. The ecological advantages consist in preserving soil fertility and structure, reducing the phytopathogenic background, stopping soil degradation processes, and restoring biodiversity. Consumer benefits are mainly the improvement of quality characteristics of organically grown food products. Economic advantages are manifested in the increase in the efficiency of production of organic products, the growth of GDP and the level of employment. Social benefits include reducing the risk of various diseases.

An analysis of the dynamics of the main indicators of the development of organic agriculture in Ukraine was carried out, namely: the number of operators (producers) of organic products and the amount of land under organic production. A positive trend of growth in the number of producers of organic products and the area of land on which organic products are grown was noted.

Since organic farming contributes to the further strengthening of the ecological balance, its development is observed in more than 180 countries and plays an important role in achieving the goals of sustainable development. The identified advantages of organic farming form the need for the development of this field in Ukraine as well.

Keywords: *organic products, organic farming, economic benefits, consumer benefits, environmental benefits, social benefits.*
